

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 214/21
U Luxembourggu 30. studenoga 2021.

Presuda u predmetu C-3/20
LR Ćenerālprokuratūra

Ako kazнено tijelo utvrdi da postupanja guvernera središnje banke države članice o kojima ono istražuje očito nisu bila poduzeta u službenom svojstvu, postupak protiv njega može se nastaviti čim se ne primjenjuje imunitet od sudskih postupaka

Stoga radnje prijevare, korupcije i pranja novca takav guverner nije počinio u službenom svojstvu

Latvijsko državno odvjetništvo optužilo je u lipnju 2018. guvernera Središnje banke Latvije (u daljnjem tekstu: osoba AB) za različita kaznena djela korupcije pred RĪgas rajona tiesom (Općinski sud u Rigi, Latvija). Konkretno, osobi AB stavlja se na teret da je primila dva mita u vezi s postupkom bonitetnog nadzora nad latvijskom bankom i da je prala novac koji potječe od jednog od tih mita.

Kao guverner Središnje banke Latvije osoba AB, čiji je posljednji mandat guvernera istekao u prosincu 2019., bila je i član Općeg vijeća i Upravnog vijeća Europske središnje banke (ESB).

S obzirom na tu posebnost, Općinski sud u Rigi dvoji o tome može li osoba AB na temelju svojega svojstva člana Općeg vijeća i Upravnog vijeća ESB-a imati imunitet na temelju članka 11. točke (a) Protokola (br. 7) o povlasticama i imunitetima Europske unije¹, kojim se dužnosnicima i ostalim službenicima Unije priznaje imunitet od sudskih postupaka za sve radnje koje poduzimaju u službenom svojstvu.

Tako je Općinski sud u Rigi odlučio uputiti Sudu prethodno pitanje o tome može li i, po potrebi, pod kojim uvjetima i prema kojim pravilima guverner središnje banke države članice imati imunitet od sudskih postupaka na temelju Protokola o povlasticama i imunitetima u okviru kaznenog postupka koji se protiv njega vodi.

Ocjena Suda

Podsjećajući na to da su svi guverneri središnjih banaka država članica članovi Općeg vijeća ESB-a, a guverneri središnjih banaka država članica čija je valuta euro usto članovi Upravnog vijeća ESB-a, Sud, zasjedajući u velikom vijeću, utvrđuje prije svega da se Protokol o povlasticama i imunitetima, u skladu s njegovim člankom 22., primjenjuje na ESB, na članove njegovih tijela i na njegovo osoblje. Slijedom toga, taj se protokol primjenjuje na guvernera središnjih banaka država članica kao članova barem jednog tijela ESB-a.

U tom okviru guverneri središnjih banaka mogu osobito uživati imunitet od sudskih postupaka predviđen u članku 11. točki (a) Protokola o povlasticama i imunitetima za radnje koje poduzimaju u službenom svojstvu člana tijela ESB-a. U skladu s tom odredbom, navedeni guverneri uživaju imunitet od sudskih postupaka i nakon prestanka obnašanja dužnosti.

Što se tiče predmeta i opsega zaštite predviđene u članku 11. točki (a) Protokola o povlasticama i imunitetima, Sud zatim naglašava da se na temelju članka 17. prvog stavka navedenog protokola imunitet od sudskih postupaka priznaje isključivo u interesu Unije. Člankom 17. drugim stavkom

¹ Protokol (br. 7) o povlasticama i imunitetima Europske unije (SL 2016., C 202, str. 266.; u daljnjem tekstu: Protokol o povlasticama i imunitetima)

istog protokola provodi se to načelo time što se predviđa da je svaka institucija Unije dužna skinuti taj imunitet u svim slučajevima u kojima ocijeni da skidanje imuniteta nije protivno interesima Unije.

Tako je na samom ESB-u, kada mu je podnesen zahtjev za skidanje imuniteta guverneru središnje banke u pogledu nacionalnog kaznenog postupka u tijeku, da ocijeni je li skidanje imuniteta protivno interesima Unije.

Nasuprot tomu, ESB i tijelo odgovorno za kazneni postupak protiv guvernera nacionalne središnje banke dijele ovlast za utvrđenje jesu li postupanja guvernera koja mogu biti predmet kaznene kvalifikacije bila poduzeta u službenom svojstvu člana tijela ESB-a i ulaze li stoga u područje primjene imuniteta od sudskih postupaka predviđenog u članku 11. točki (a) Protokola o povlasticama i imunitetima.

U pogledu pravila te raspodjele ovlasti, Sud pojašnjava da se, kada tijelo odgovorno za kazneni postupak utvrdi da guverner središnje banke postupanja koja su njime obuhvaćena očito nije poduzeo u službenom svojstvu člana tijela ESB-a, postupak protiv njega može nastaviti čim se ne primjenjuje imunitet od sudskih postupaka. To je slučaj za radnje prijevare, korupcije ili pranja novca počinjene od strane guvernera središnje banke države članice, a koje nužno izlaze izvan opsega dužnosti dužnosnika ili ostalih službenika Unije.

Nasuprot tomu, ako nacionalno tijelo u bilo kojem stadiju kaznenog postupka utvrdi da je postupanja koja su njime obuhvaćena dotični guverner poduzeo u službenom svojstvu člana tijela ESB-a, ono mora zatražiti skidanje imuniteta od sudskih postupaka. Ako nacionalno tijelo o tom pitanju dvoji, na njemu je da se obrati ESB-u, i u slučaju da potonji smatra da su radnje poduzete u službenom svojstvu, zatraži od njega skidanje imuniteta dotičnom guverneru. Takvim zahtjevima za skidanje imuniteta mora se udovoljiti, osim ako se utvrdi da im se protive interesi Unije.

Poštovanje te raspodjele ovlasti usto podliježe nadzoru Suda, kojem se može podnijeti tužba zbog povrede obveze na temelju članka 258. UFEU-a u slučaju povrede obveze nacionalnih tijela da se obrate dotičnoj instituciji Unije kada se ne može razumno isključiti dvojba o primjenjivosti imuniteta od sudskih postupaka. Obratno, ako je nadležna institucija Unije odbila skidanje imuniteta, valjanost tog odbijanja može biti predmet prethodnog postupka pred Sudom ili čak izravne tužbe dotične države članice na temelju članka 263. UFEU-a.

U pogledu doseg imuniteta od sudskih postupaka predviđenog u članku 11. točki (a) Protokola o povlasticama i imunitetima, Sud pojašnjava da se takvom imunitetu ne protivi kazneni progon u cijelosti, osobito mjere istrage, prikupljanje dokaza i dostava optužnice. No, ako se već u stadiju istrage koju provode nacionalna tijela i prije obraćanja sudu utvrdi da dužnosnik ili službenik Unije možda ima imunitet od sudskih postupaka za radnje koje su predmet kaznenog progona, na tim je tijelima da zatraže skidanje imuniteta od dotične institucije Unije. Tom imunitetu, ako ga dotični dužnosnik ili službenik Unije uživa samo za određenu radnju, ipak se ne protivi to da se dokazi prikupljeni tijekom policijske ili sudske istrage nad takvim dužnosnikom ili službenikom mogu koristiti u drugim postupcima u odnosu na druge radnje koje nisu obuhvaćene imunitetom ili koji se vode protiv trećih osoba.

Naposlijetku, Sud ističe da, čak i ako se imunitet od sudskih postupaka ne primjenjuje kada je korisnik tog imuniteta optužen u kaznenom postupku za radnje koje nije poduzeo u okviru dužnosti koju obnaša za račun neke institucije Unije, zloporabni nacionalni progon pokrenut za radnje koje nisu obuhvaćene tim imunitetom kako bi se izvršio pritisak na dotičnog službenika Unije protive se u svakom slučaju načelu lojalne suradnje utvrđenom u članku 4. stavku 3. trećem podstavku UEU-a.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presude nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106